

Nr 954

Av herr Nilsson, Ferdinand, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 93, med förslag till lag om procentsatsen för uttag av avgift under åren 1970—1974 till försäkringen för tilläggs pension.

(Lika lydande med motion nr 1210 i Andra kammaren)

”Det är med löntagarnas ATP-avgifter som AP-fonderna byggts upp” fastslås i Landsorganisationens propagandaannonser inför årets val. Problematiken får för löntagarna särskilt intresse inför förslagen om ökade avgiftsuttag. Inte minst i nuvarande ekonomiska läge med större svårigheter för de anställda att erhålla skäligen löneförbättring är det av betydelse hur stor del av de resurser företagen disponerar som kan användas härför, hur stor del av ”löntagarnas pengar” som i form av avgifter indrages till statsverket.

I prop. nr 93 föreslås att avgiften till ATP-försäkringen, som 1960 försiktigt begynte med 3 % för 1966 nådde upp till 8 % och för 1969 är fastställd till 9,5 %, skall utgå med 10 % för år 1970, 10,25 % för år 1971, 10,5 % för år 1972, 10,75 % för år 1973 och 11 % för år 1974.

För några år sedan mötte ett förslag att använda någon del av ATP-pengarna till förstärkning av mycket låga folkpensioner ett bestämt motstånd, och det betonades särskilt att det var fråga om löntagarnas pengar som inte fick disponeras på detta sätt. I år föreligger en proposition nr 77 som åsyftar att uttaga sådana pengar på ungefär samma sätt, närmast för att bereda moms-restitutionen (=exportsubvention) åt vissa företag, till gagn för de i detta exportföretag engagerade. Finansministern fastslår i uttalande i första kammaren 25.4. 1968 att båda avgifterna ingår i de genom arbetstagarna inlevererade medel som enligt uppbörsreglerna gemensamt kallas arbetsgivaravgift. ”Den praktiska och principiella skillnaden mellan ATP-avgiften och den i samband med mervärdeskatten föreslagna allmänna arbetsgivaravgiften är följande. ATP-avgiften finansierar de anställdas tilläggs pensioner. Finansieringen bygger därvid på en fördelningsprincip, som innebär att de avgifter som uttas används för att betala utgående pensioner samt uppbyggandet av den fondering som garanterar att pensionerna i framtiden kan utgå med rimliga avgiftsuttag.

Den allmänna arbetsgivaravgiften är en avgift som går direkt in som förstärkning av statskassan.”

Även den senare avgiften beräknas i sin största del som en avgift på lönerna, men utan den lindring som basbeloppsavdraget innebär. I avtals-

förhandlingarna spelar dessa pengar samma roll som ATP-pengarna — de reducerar löntagarnas möjlighet att erhålla löneförbättring.

AP-fonderna beräknas år 1970 uppgå till 36 miljarder kronor.

Regeringen föreslår, att avgiftsuttaget under nästkommande femårsperiod, alltså t. o. m. 1974, fortfarande successivt skall höjas, nämligen med 0,5 % 1970 och därefter med 1/4 %, så att avgiftsuttaget år 1974 skulle utgöra 11 %. Med ett sådant uttag beräknas AP-fonderna år 1975 uppgå till 73, år 1985 till 154 och år 2 000 till 250 miljarder kronor. Tanken svindlar inför sådana belopp, och man frågar sig om det icke skulle räcka med ett avgiftsuttag om 9,5 % i fortsättningen.

För själva tilläggs pensioneringen behövs icke dessa jättepengar — det räcker med en liten buffertfond, eftersom ATP bygger på fördelnings- och icke på premiereservsystem. Med ett efter 1969 oförändrat avgiftsuttag om 9,5 % skulle AP-fonderna år 1975 uppgå till 68 miljarder kronor och år 2 000 till 150 miljarder. Dessa belopp förefaller betryggande både för utjämning av kostnaderna för tilläggs pensioneringen i framtiden och för en fondbildning avsedd som en jättestor kreditgivare inom samhälls- ekonomin.

En annan sak är vad denna jättefondering kan innebära för löntagarnas pengar och hur fonden förvaltas. Fonderingens uppgift framgår av finansministerns ovan angivna uttalande. Karaktären av repartitionsuttag är uppenbar, liksom även behovet av en viss buffertfondering som erfordras vid tillfälliga kastningar i fråga om inflytande avgifter. Där- emot är det icke rimligt att löntagarna nu skall belastas med avgifter för att hjälpa kommande generationer med ett successivt förbättrat och ut- byggt näringsliv. Vidare frågar man sig om det kan vara rimligt att ut- över behovet att säkerställa tilläggs pensionerna uttaga ett ytterligare tvångssparande av löntagarnas pengar.

En annan sak är att medlens förvaltning påverkas av vad nuvarande och kommande finansministrar anser om inflationstendensen. Hur myc- ket skall anses "tolerabelt" för att använda ett bevingat ord?

Den hittillsvarande utvecklingen framgår av nedan anförda siffror:

År	AP-fondernas årliga ökning	Inflations- verkan	Ökningen i 1967 års penningvärde ¹	Konsumentpris- index (bas dec. 1960 = 100)
1960	479,8	120	359,9	100
1961	732,2	170	563,0	102,5
1962	1657,0	312	1344,4	107,5
1963	1970,1	344	1626,3	111,3
1964	2569,5	376	2193,8	115
1965	3236,0	290	2946,0	129,9
1966	4255,1	200	4054,4	128,8
1967	4719,1		4719,1	132,5
	<u>19619,1</u>	<u>1812</u>	<u>17806,9</u>	

¹ Justerat med konsumentprisindex i december 1967.

Att löntagarnas till AP-fonderna inbetalade pengar hittills urholkats med "endast" 1 812 milj. kr. i 1967 års penningvärde beror på att inflationen verkar successivt och att de första årens inbetalningar var relativt mindre medan inflationsavtappningen i fråga om 1960 års pengar under tidsperioden är 25 %.

Man frågar sig hur det skall gå med kommande års jättefonderingar. Om emellertid avsikten med fonderingarna utöver de primära — som avser ATP — är att vidga statens grepp över näringslivet, att driva fram socialisering för socialiseringens egen skull, så bör detta sägas rent ut av de ansvariga. Löntagarna har rätt att få klart besked om syftet med allt större och större uttag av pengar som de med goda grunder anser som sina. Mycket tyder på att vårt folkhushåll går mot en stegrad inflation. Löntagarna har rimliga anspråk på att deras pengar icke utan att det verkligen erfordras för pensionssystemets upprätthållande skall utsättas för sådana risker. Det är dock fråga om att människor, som själva dock som regel är tillräckligt skickade att handha sina resurser utan onödigt tvång, utsättes för onödiga inflationsrisker.

Därför föreslås,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära utredning och förslag avseende en avvägning av ATP-avgiften för tiden 1970—1974 som tryggar ATP-pensionernas utbetalning utan sådan fondering, som icke är erforderlig därför, samt

att ATP-avgiften för 1971 i avvaktan härpå måtte bestämmas att utgå med tio procent.

Stockholm den 2 maj 1968

Ferdinand Nilsson (cp)
i Kungsängen
